

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 424/2018-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Slezák, s. r. o., Riazanská 48, Bratislava, za ktorú koná advokát JUDr. Peter Slezák, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 792/2015 a jeho uznesením z 18. augusta 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a

práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 792/2015 a jeho uznesením z 18. augusta 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že návrhom na začatie konania z 26. marca 2007 podaným na Okresnom súde Malacky (ďalej len „okresný súd“) sa žalobcovia domáhali proti sťažovateľom ako žalovaným určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

3. Ku skutkovému stavu sťažovateľa uviedli, že na základe zámennej zmluvy č. 4Z 015602 z 23. apríla 2002 uzatvorenej so Slovenskou republikou v zastúpení Slovenským pozemkovými fondom nadobudli „*pozemok - ornú pôdu o výmere 10682 ha, parc. č. [REDAKOVANÉ] (dovtedy zapísané ako parcelné č. [REDAKOVANÉ]) v kat. území [REDAKOVANÉ] v celkovej hodnote 89.728,80 Slovenských korún. Pozemok bol bez právneho zneistenia po desaťročia vo vlastníctve Slovenskej republiky bez akýchkoľvek tiarch a bol vedený v prospech Slovenskej republiky (pod predchádzajúcim označením na [REDAKOVANÉ]).*“. Ako protihodnotu sťažovateľa odovzdali Slovenskej republike „*pozemok - ornú pôdu o výmere 8.660 m², v kat. území [REDAKOVANÉ] v celkovej hodnote 94.394 Slovenských korún. K výmene došlo z podnetu Slovenskej republiky, pretože na pôvodnej pôde vo vlastníctve sťažovateľov boli potrubia a zavlažovacie zariadenie vo vlastníctve Slovenskej republiky.*“.

4. Vzhľadom na „*obsahovú vyváženosť Zámennej zmluvy, formálne a materiálne vlastníctvo Slovenskej republiky k prevádzanému pozemku, neexistencie žiadnych tiarch na prevádzanom pozemku ([REDAKOVANÉ]), ktorý sťažovateľa v roku 2002 nadobudli*“, sťažovateľa tvrdia, že pri nadobúdaní predmetných pozemkov boli „*nepochybne dobromyseľní*“.

5. Na strane žalobcov podľa názoru sťažovateľov „*od roku 1951 až po dnes neexistuje žiadne materiálne vlastníctvo k predmetným pozemkom*“, rovnako ako po celú dobu „*neexistoval a neexistuje žiadny formálny zápis ich vlastníctva*“.

6. K ďalšiemu priebehu konania sťažovateľa uviedli, že „*prvý pokus o formálne preukázanie svojho vlastníctva realizovali žalobcovia predložením kópie výmeru až v roku*

rámci konania o dovolaní neboli zo strany dovolateľa predložené žiadne skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by nebolo možné predložiť už v priebehu prejednávania veci súdmi dvoch stupňov. V rámci konania o dovolaní neboli zo strany dovolateľa predložené dokonca vôbec žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy.“.

12. Pre zrušenie právoplatného rozhodnutia neboli podľa názoru sťažovateľov dané žiadne „*podstatne a presvedčivé okolnosti*“, ktoré by odôvodňovali „*výnimku z princípu právnej istoty, ktorý vyžaduje nezrušiteľnosť súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch*“.

13. Sťažovatelia poukazujú na to, že najvyšší súd „*v dovolacom konaní spochybnil iba jeden z viacerých dôkazov, ktoré potvrdzovali úspech sťažovateľov v predmetnom súdnom konaní. Najvyšší súd SR sa naopak z hľadiska nadobudnutia vlastníctva k predmetným pozemkom sťažovateľmi nezaoberal a tým ani nespochybnil mnohé skutočnosti, vyjadrenia a dôkazy, ktoré sú v prospech sťažovateľov a boli už aj prejednané, eventuálne nespochybnené na Krajskom súde v Bratislave ako odvolacom súde, pričom tieto skutočnosti a dôkazy sú spôsobilé potvrdiť plný úspech sťažovateľov v predmetnom súdnom sporovom konaní. Ak by sa Najvyšší súd SR v dovolacom konaní zaoberal aj dôkazmi v prospech sťažovateľov, ktoré boli spôsobilé potvrdiť výrok právoplatného rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co 734/2014-519 zo dňa 7.5.2015 o zamietnutí žaloby, určite by nemohlo dôjsť k zrušeniu právoplatného rozhodnutia.“.*

14. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľov nezaoberal skutočnosťami, vyjadreniami a dôkazmi, ktoré „*boli spôsobilé podržať právoplatný výrok, boli písomne podané v dovolacom konaní, resp. vyplývali z predmetného rozsudku odvolacieho súdu, pričom Najvyšší súd SR sa nimi v dovolacom konaní vôbec nezaoberal, sú nasledujúce (písm. a) až c)):*

a) materiálne vlastníctvo jasne svedčiace v prospech sťažovateľov (manželov Šályovcov) a dlhé desaťročia pred nimi štátu, Materiálne vlastníctvo od roku 1951 až doposiaľ nikdy nebolo spojené s menami žalobcov...

b) sťažovatelia pred všetkými všeobecnými súdmi, všetkými inštanciami opakovane poukazovali na dôkaz z roku 1961, a to Rozhodnutie ONV Bratislava - okolie, odbor

pôdohospodárstva č. Pód/1961 zo dňa 13. 2. 1961. ktoré úplne zjavne konštatuje nadobudnutie predmetných pozemkov štátom (tak ako aj ostatných pozemkov zapísaných vo vložke č. 106 v danom katastrálnom území), v predmetnom súdnom spise je tento dôkaz vedený pod č. l. 298 a 299, Sťažovatelia musia zo strany Najvyššieho súdu SR v dovolacom konaní konštatovať absolútnu absenciu vysporiadania sa s dôkazom o vlastníctve navrhovateľa a jeho právneho predchodcu...

c) Dobromyseľnosť sťažovateľov pri nadobúdaní predmetnej nehnuteľnosti, ako aj v jej držbe až po dnes zjavne vyplýva z celého doterajšieho, dnes už takmer desaťročného, súdneho konania. Dobromyseľnosť sťažovateľov objektívne vyplýva z predložených dokumentov (obsahovo vyvážená Zámenná zmluva č. 4Z 015602 zo dňa 23. apríla 2002. [REDAKOVANÉ] pre k.ú. [REDAKOVANÉ]), výpovede sťažovateľov (manželov [REDAKOVANÉ]), vedľajšieho účastníka -SR - SPF (ktorý je zároveň zmluvnou stranou Zámennej zmluvy) ako aj z materiálnej stránky vlastníctva jasne preukázanej v prospech manželov Šályovcov a predtým v prospech Štátu. Žalobcovia v celom doterajšom priebehu súdneho konania, rovnako ani v dovolacom konaní nenapádali a nespochybňovali dobromyseľnosť sťažovateľov pri nadobudnutí predmetných pozemkov na základe Zámennej zmluvy č. 4Z 015602 zo dňa 23. apríla 2002, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k pozemku - novovytvorenej parcely c. [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ].“.

15. Popri porušení princípu právnej istoty sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv aj „s ohľadom na neúmerne zdĺhavé súdne konanie, pretože po vydaní Uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6 Cdo 792/2015 zo dňa 18.8.2016 plynie od zahájenia predmetného súdneho konania o určenie vlastníctva už desiaty kalendárny rok. To všetko napriek tomu, že podľa rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva vysoký vek sťažovateľa je osobitným dôvodom na to, aby súdne konanie prebiehalo rýchlo. Sťažovatelia: žalovaný v 1. rade má 80 rokov a žalovaná v 2. rade má 74 rokov.“.

16. Sťažovatelia tvrdia, že nespôsobili v žiadnom ohľade neprimeranú celkovú dĺžku konania, a nie je daná ani zložitosť prejednávanej právnej veci. Sústavným predlžovaním trvania súdneho konania sťažovatelia nemôžu realizovať svoje vlastnícke právo podľa čl. 20 ods. 2 ústavy. V tejto súvislosti tvrdia, že obmedzovanie „pri nakladaní s predmetom ich vlastníckeho práva je spôsobované najmä právnou neistotou sťažovateľov ohľadne

nespochybniteľného vlastníctva predmetných pozemkov v dôsledku zatiaľ nekonečného rozhodovania všeobecných súdov, ako aj v súčasnosti vydaným protiprávnym uznesením Okresného súdu Malacky, sp. zn. 5C/154/2008 zo dňa 20.07.2016 o neodkladnom opatrení so zákazom nakladať s predmetnými pozemkami“.

17. Najvyšší súd v namietanom konaní porušil podľa názoru sťažovateľov aj princíp „nezávislosti a nestrannosti súdu“ a princíp rovnosti zbraní, keďže „žalobcovia v dovolaní napadli celý výrok právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu žalobcov. Žalobcovia nenapadli iba vyhodnotenie jedného z dôkazov, ktorému sa výhradne NS SR ako dovolací súd venoval. V súlade s čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 141 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR sa mal dovolací súd zaoberať všetkými podstatnými a relevantnými dôkazmi, ktoré boli spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť napadnutý právoplatný výrok odvolacieho súdu. V prospech sťažovateľov bolo tvrdené a predložené množstvo ďalších dôkazov o tom, že žalobcovia svoje vlastníctvo pred desaťročiami stratili avšak dovolací súd sa nimi nijako nezaoberal. Ak by sa zaoberal, hoci len niektorým z nich, bolo by úplne zrejmé, že dovolací súd nemôže zrušiť právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co 734/2014-519 zo dňa 7.5.2015... Najvyšší súd SR ako dovolací súd sa spomedzi podstatných, právne relevantných dôkazov, vyjadrení a skutočností zaoberal iba tvrdeniami žalobcov a dvomi dôkazmi: Zápisom o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom a Zoznamom odišlých prídelcov zo skonfiškovaných pôdohospodárskych majetkov s vyúčtovaním v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Z neznámych príčin sa Najvyšší súd SR vôbec nevenoval podstatným a právne relevantným dôkazom a tvrdeniam spôsobilým potvrdiť právoplatný výrok odvolacieho súdu o zamietnutí žaloby, a ktoré vyplývajú priamo z predmetného súdneho spisu a sťažovatelia žiadali o ich zohľadnenie, preskúmanie a vyhodnotenie v kontexte právoplatného výroku o zamietnutí žaloby.“.

18. Najvyšší súd navyše podľa názoru sťažovateľov „účelovo vyhodnotil Zápis o vyúčtovaní s odchádzajúcim prídelcom a Zoznam odišlých prídelcov zo skonfiškovaných pôdohospodárskych majetkov s vyúčtovaním v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]“, čím takto v dovolacom konaní „účelovo uprednostnil dva dôkazy v prospech žalobcov, v rozpore s ich textovým znením, ktoré listiny inak obsahovo plne podporujú absenciu materiálneho

vlastníctva žalobcov od roku 195 až po dnes, a ktoré nijako nevyvracajú ďalšie vyššie uvedené dôkazy o právoplatnom vlastníctve sťažovateľov“.

19. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli rozhodnúť týmto nálezhom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]

- upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde,

- základné právo sťažovateľov vlastníť majetok upravené v čl. 20 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky.

- základné právo sťažovateľov, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- základné právo sťažovateľov vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky,

- základné právo sťažovateľov na rovne postavenie v konaní a na rovnosť zbraní v konaní upravené v čl. 47 ods. 3 Ústavy slovenskej republiky

v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky a vydaním uznesenia sp. zn. 6 Cdo 792/2015 zo dňa 18.8.2016 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 792/2015 zo dňa 18.8.2016 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

3. Najvyššiemu súdu SR sa prikazuje, aby vo veci sp. zn. 6 Cdo 792/2015 konal vzhľadom na celkovú dĺžku konania bez zbytočných prietáhov a rozhodol tak, aby nedochádzalo k porušovaniu práv sťažovateľov zaručených Ústavou Slovenskej republiky v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, či. 48 ods. 2 Ústavy SR. čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie 1.500,-EUR (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie 1.500.-EUR (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 363,79 EUR vrátane DPH (303,16 € + 60,63 € DPH) za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie na súd vo veci samej, hotové výdavky) na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. Petra Slezáka. Advokátska kancelária, Riazanská 48, 831 02 Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. Predmetom konania je sťažovateľom namietané porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a uznesením najvyššieho súdu.

23. Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie o jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

24. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) je totiž „výsledkové“, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Ústavnou kompetenciou ústavného súdu teda nemôže byť zmena alebo náprava prípadného, či už namietaného alebo skutočného pochybenia všeobecných súdov v dosiaľ neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný posúdiť, či konanie ako celok a jeho výsledok po právoplatnom skončení veci obstoja z komplexného hľadiska v ústavnoprávnej rovine. Každý iný postup by neprípustne rozširoval jeho kompetencie a vo svojich dôsledkoch z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (IV. ÚS 233/2011).

25. Osobitosťou prerokúvanej veci je skutočnosť, že jej predmetom je zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu, čo znamená, že konanie v merite veci pokračuje na krajskom súde, ktorý bude znova rozhodovať o odvolaní sťažovateľov. Sťažovatelia teda usilujú o kasáciu kasácie. Ústavný súd však stabilne (II. ÚS 880/2016, II. ÚS 868/2016, II. ÚS 727/2016, II. ÚS 152/2016) až na špecifické výnimky (II. ÚS 369/08) vychádza z toho, že jeho hlavnou úlohou je ochrana ústavnosti konania ako celku, a preto sťažnosť v takýchto prípadoch odmieta ako neprípustnú, keďže v ďalšom konaní sa môžu

sťažovatelia domáhať ochrany svojich práv. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia budú mať možnosť opätovne hájiť ochranu svojich práv v konaní pred odvolacím súdom, prípadne po právoplatnom skončení konania prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku aj pred najvyšším súdom.

26. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky zo zásady možnosti preskúmania len meritórnych právoplatných rozhodnutí, podmienkou na pripustenie takejto výnimky je to, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ale zároveň aj to, že námietka ich porušenia by už nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Takéto skutočnosti však ústavný súd v danom prípade nezistil, preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru posúdil ako neprípustnú v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

27. Nad rámec už uvedeného ústavný súd považuje za potrebné zaujať stanovisko aj ku skutočnosti, na ktorú sťažovatelia upozornili svojím podaním doručeným ústavnému súdu 30. januára 2018, a teda na obsah nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 194/2017 z 12. septembra 2017, v ktorom ústavný súd za čiastočne porovnateľných skutkových a právnych okolností vyslovil porušenie základného práva iného sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Mcdo 5/2013 z 31. marca 2016.

28. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je

prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

29. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

30. Ústavný súd nemá dôvod akýmkoľvek spôsobom modifikovať svoje závery vyslovené v náleze sp. zn. III. ÚS 194/2017 z 12. septembra 2017, zároveň však konštatuje, že na rozdiel od aktuálnej veci sťažovateľov sa v skoršom konaní preskúmavalo rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Ústavný súd teda skúmal rozhodnutie, ktorým sa konanie pred všeobecnými súdmi vrátane konania o uplatnených mimoriadnych opravných

prostriedkoch skončilo. V predmetnej veci, naopak, napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu vec v konaní pred všeobecnými súdmi „ožila“, preto v ďalšom konaní, bude možné uplatniť aj tie argumenty, ktoré sťažovatelia prednášajú v sťažnosti, a to vrátane ich uplatnenia v rámci prípadných neskorších mimoriadnych opravných prostriedkov. Sťažovateľom napokon nič nebráni, aby v budúcnosti napadli sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj konečné rozhodnutie, ktoré bude v ich právnej veci vydané, t. j. rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý im zákon na ochranu ich práv účinne poskytuje, a to v prípade, ak dospejú k záveru, že v dôsledku tohto rozhodnutia boli porušené ich ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované práva alebo slobody.

31. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že dôvodom vyslovenia porušenia základných práv s následným zrušením rozsudku najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 194/2017 bola vo významnej miere skutočnosť, že rozhodnutia všeobecných súdov v súhrne nepriniesli „*dostatočne a presvedčivo odôvodnenú odpoveď*“ na viacero nastolených právnych otázok a absentovalo v nich relevantné odôvodnenie. Takéto nedostatky rozhodnutia najvyššieho súdu v ústavne významnej miere ústavný súd v aktuálne rozhodovanej veci sťažovateľov nezistil. Pokiaľ by teda ústavný súd pristúpil k vysloveniu porušenia namietaných základných práv sťažovateľov bez zohľadnenia uvedených odlišností oboch posudzovaných vecí, rozhodoval by v zásade iba na základe vlastného hodnotenia dôkazov a staval by sa tak do pozície skutkového súdu, resp. ďalšieho stupňa rozhodujúceho o opravnom prostriedku sťažovateľa, čo mu však v zmysle stabilizovanej judikatúry neprislúcha (I. ÚS 26/2014, III. ÚS 113/2018).

32. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd sťažnosť posúdil ako zjavne neopodstatnenú. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

33. Pokiaľ sťažovatelia výslovne namietajú porušenie ich základného práva na súdnu ochranu porušením princípu rovnosti účastníkov v konaní, ktorý je inak súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd konštatuje, že čl. 47 ods. 3 ústavy zabezpečuje rovnosť účastníkov konania v konaní pred všeobecným súdom (sťažovateľa a žalovaného) z hľadiska možnosti uplatňovania ich procesných práv. K jeho porušeniu môže dôjsť napr. v prípade, ak všeobecný súd v ním vedenom konaní poruší princíp rovnosti zbraní, v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku resp. v súčasnosti Civilného sporového poriadku zvýhodní svojím postupom predchádzajúcim vydaniu rozhodnutia niektorého z účastníkov konania na úkor iného účastníka konania. Takúto situáciu však ústavný súd vo veci sťažovateľov z obsahu ich sťažnosti ani z jej príloh nezistil, keďže obsah sťažnostných námietok, ktoré sťažovatelia subsumovali pod tvrdené porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy a ktoré sa týkali nevysporiadania sa najvyššieho súdu so všetkými ich dovolacími námietkami, smeroval podľa názoru ústavného súdu k možnému porušeniu základných práv sťažovateľoch chránených čl. 46 ods. 1 ústavy, vo vzťahu ku ktorému ústavný súd konštatoval neprípustnosť sťažnosti (bod 26 odôvodnenia).

34. Zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti je možné konštatovať aj vo vzťahu k námietke porušenia základného práva sťažovateľov vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Z obsahu sťažnosti nevyplýva žiadne také tvrdenie sťažovateľov, z ktorého by bolo možné zistiť, k akým dôkazom sa v rámci dovolacieho konania nemohli sťažovatelia vyjadriť, resp., akým iným spôsobom mal najvyšší súd svojím postupom do tohto základného práva sťažovateľov zasiahnuť. O tom, že sťažovatelia mali možnosť v rámci dovolacieho konania uplatniť svoje procesné práva vrátane práva na vyjadrenie svedčí aj podanie sťažovateľov z 1. októbra 2015 označené ako „*Vyjadrenie k dovolaniu navrhovateľov*“, ktoré bolo adresované okresnému súdu a ktoré tvorí súčasť príloh sťažnosti. Z obsahu namietaného uznesenia najvyššieho súdu ani z obsahu sťažnostných námietok nevyplýva, že by v rámci dovolacieho konania boli produkované nové dôkazy, s ktorými nemali sťažovatelia možnosť sa oboznámiť.

35. Predmetom časti sťažnosti je aj námietka porušenia základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní o dovolaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 792/2015.

36. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou *„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu... K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“* (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

37. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade najvyšším súdom) ešte mohlo trvať.

38. To znamená, že ústavný súd pri skúmaní porušenia označených práv zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o ich porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nedochádza k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02, IV. ÚS 103/07).

39. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí

smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

40. Ako to vyplýva z obsahu sťažnosti a jej príloh, namietané konanie bolo skončené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 792/2015 z 18. augusta 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. novembra 2016, pričom sťažnosť bola na ústavnom súde uplatnená až 27. decembra 2016, teda v čase, keď k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru už nemohlo dochádzať, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v súlade so svojou stabilnou judikatúrou odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2018